

HORVÁTORSZÁG

I. AZ ORSZÁG TÁRSADALMI-GAZDASÁGI HELYZETE

1. Általános információk

Hivatalos megnevezés	Horvát Köztársaság
Államforma	parlamentális köztársaság
Főváros	Zágráb (Zagreb)
Terület	56 594 km ²
Népesség	4 434 500 fő (2008)
Nemzetiségi megoszlás	horvát (89,6 %), szerb (4,5 %), egyéb (5,9% - magyar, bosnyák, szlovén, cseh, olasz)
Vallási megoszlás	római katolikus (87,8 %), ortodox (4,4 %), muzulmán (1,3 %), egyéb (7,5 %)
Hivatalos nyelv	horvát (latin írás)
Klíma	mediterrán és kontinentális
Államfő	Stjepan Mesić köztársasági elnök
Miniszterelnök	Jadranka Kosor
Hivatalos pénznem	Kuna (HRK) 1kuna=100 lipa
Jelentősebb városok	Split, Rijeka (Fiume), Osijek (Eszék), Zára, Pula, Karlovac, Slavonski Brod (Bród) Dubrovnik (Raguza)

2. Főbb gazdasági mutatók, a gazdaság szerkezete, főbb ágazatok

Horvátország főbb gazdasági mutatói, 2007-09

		2007	2008	2009
GDP (folyó áron)	Mrd EUR	42,8	47,3	34,7 (I-IX.)
GDP változás (reál)	%	5,6	2,4	-5,8
Egy főre jutó GDP (PPS)	Ezer EUR/fő	9,6	10,7	n.a.
Infláció (fogyasztói árindex)	%	2,9	6,1	2,4
Munkanélküliségi ráta	%	14,7	13,4	16,7
Költségvetés egyenlege	GDP %-a	-2,6	-2,7	-3,5
Államadósság (év végi)	GDP %-a	76,9	82,6	95,0
Folyó fizetési mérleg egyenlege	GDP %-a	-7,6	-9,2	-8,5
Árfolyam (éves átlag)	HRK/EUR	7,3	7,3	7,3

Forrás: Croatian National Bank, Crostat

Horvátország gazdasága az előző évek szerkezeti reformjának köszönhetően növekedési pályára állt, 2009-ben azonban a nemzetközi gazdasági válság negatív hatásai Horvátországot sem kerülték el. A horvát gazdaság az 1990-es évek délszláv háborúi óta nem esett vissza olyan mértékben, mint 2009-ben (5,8%-kal esett vissza a GDP, bár a kormány év eleji prognózisa még 2%-os növekedéssel, ill. legfeljebb stagnálással számolt). Jelentősen csökkentek a beruházások és a fogyasztás. Az ország hitel-kockázati besorolása a költségvetés tarthatósága körüli bizonytalanságok miatt, romló tendenciát mutatott. A Moodys Baa2-ről Baa3-ra minősítette le a horvát államkötvényeket stabil kilátással.

A horvát kormány 2009 februárjában válságellenes programot fogadott el. Átdolgozta a költségvetést, erősítette a likviditást, külföldi kölcsönből injektált a kis-és középvállalkozásokba, a mezőgazdaság és a turizmus élénkítésébe. Az intézkedések dacára, az ipari termelés 9,2%-kal, a kiskereskedelmi forgalom 15,3%-kal, a horvát gazdaságban stratégiai fontosságú építőipar 6,5%-kal csökkent. A horvát pénzügyi helyzet stabil maradt, nem szorultak külső vagy állami tőkeinjekcióra. A külső - elsősorban a feltörekvő devizapiacok felől érkező - leértékelődési nyomás ellenére a horvát nemzeti valuta megőrizte stabilitását.

A munkanélküliek száma 2009-ben tovább nőtt, a foglalkoztatottság továbbra is alacsony (57,1%). Jelentős a szürke-, és feketegazdaságban foglalkoztatottak száma (részben az élőmunka nemzetközi összevetésben magas adóterhei következtében). A gazdaság továbbra is szerkezeti gondokkal küzd, nincs versenyképes ipar, gyenge a mezőgazdaság. Horvátország gazdasága főként a könnyűiparon és a szolgáltató ágazaton alapul és jelentős bevételforrást jelent az idegenforgalom. A turisztikai szektor a horvát gazdaság közel 20%-át teszi ki.

Az Eurostat adatai szerint 2008-ban Horvátország 1 főre jutó GDP-je, vásárlóerő paritáson számolva elérte az EU átlag 62%-át. Horvátország lehet Szlovénia után a második volt jugoszláv tagköztársaság, amelyik az Európai Unió tagországává válik, a várakozások szerint 2012-ben.

3. Külkereskedelmi tendenciák, külkereskedelmi statisztika, főbb partnerek, főbb termékek

Horvátország külkereskedelmi forgalma, 2006-09

		2006	2007	2008	2009
Áruforgalmi egyenleg	M EUR	-8 800	-9 780	-11 242	-7 690
Export	M EUR	8 200	9 023	9 576	7 510
Import	M EUR	17 000	18 803	20 818	15 200

Forrás: Croatian National Bank

A gazdasági világválság, az exportpiacok visszaeső kereslete és a hazai gazdaság lanyhulása, a belső fogyasztás drasztikus csökkenése érzékenyen érintette a horvát külkereskedelmet. 2009-ben Horvátország kivitele 21,6%-kal, importja 27%-kal csökkent a megelőző évhez képest, így a külkereskedelmi deficit közel egyharmadával kisebb volt az előző évinél. A horvát gazdaság legkritikusabb területe továbbra is a gyenge export teljesítmény.

Az EU országok részaránya 2009-ben a kivitelben 60,1%-ra, az importban 62,7%-ra mérséklődött. A CEFTA országokkal súlya a forgalomban több mint 20%. Évről-évre növekszik az OPEC országaival folytatott kereskedelmi forgalom: 2009-ben a válság ellenére 20,5%-kal bővült az ide irányuló horvát export. A volt „el nem kötelezett” országok felé 2008-ban indított horvát gazdaságdiplomáciai „exportoffenzíva” sikeresnek bizonyult.

Horvátország főbb exportpiacai: Olaszország, Bosznia-Hercegovina, Németország, Szlovénia, Ausztria és Szerbia. Importban a legfontosabb partnerek: Olaszország, Németország, Oroszország, Kína, Szlovénia és Ausztria.

Horvátország legfőbb exporttermékei: elektromossági termékek és berendezések, fa és faipari termékek élelmiszer, kőolaj- és kőolajszármazékok, szállítóeszközök. Legfőbb importtermékei: élelmiszer, elektromossági termékek és berendezések, kőolaj- és kőolajszármazékok, közúti szállítóeszközök valamint vegyipari termékek.

4. Tőkeáramlás alakulása és a főbb partnerek

Horvátország közvetlen tőkebefektetés importja és exportja, 2007-09

		2007	2008	2009
Külföldi közvetlen tőkebefektetés-import	M EUR	3 670	4 191	1 875
Külföldi közvetlen tőkebefektetések állománya	M EUR	17 700	20 600	23 775
Tőkekifektetés más országba	M EUR	180	965	912
Tőkekifektetés állománya	M EUR	2 150	3 110	4 031

Forrás: Croatian National Bank

1993-2009 között a legnagyobb Horvátországban befektető országok: Ausztria (6,3 Mrd euró), Hollandia (4,4 Mrd euró), Németország (2,7 Mrd euró), és Magyarország (2,3 Mrd euró).

2009 folyamán jelentősen lassult a működő-tőke beáramlás: 2008-hoz képest 55,2%-kal, 1,8 Mrd euróra csökkent. A nemzeti bank adatai szerint a legtöbb tőke - 733,9 M euró - a kereskedelembe érkezett, a pénzügyi szektorba 658 M áramlott. A legnagyobb befektető Hollandia volt (1,08 Mrd euró), a második Ausztria (420 M), a harmadik Magyarország (155 M). A beruházások többsége továbbra is a szolgáltatóiparba irányult és a horvát gazdaság strukturális változását, az ország exportképességét elősegíthető zöldmezős beruházás csak elvétve található közöttük.

A horvát eredetű (1993 óta összesen mintegy 4 Mrd euró értékű) tőkeexport legfontosabb célországai: Hollandia (2 Mrd euró), Szerbia (492 M euró), Bosznia-Hercegovina (439 M euró), Szíria (156 M euró), Svájc (133 M euró), Lengyelország (131 M euró) és Magyarország (109 M euró).

A horvát tőkeexport harmada a nemzetközi cégek hazautalásaiból származtatható. (Erre vonatkozó pontos adatot azonban a Horvát Nemzeti Bank sem szolgáltat.) A horvát cégek „valós” befektetéseket elsősorban a volt jugoszláviai utódállamokba, piacbővítési célokkal fektetnek be a kereskedelembe, illetve az élelmiszeriparba.

II. MAGYARORSZÁG ÉS HORVÁTORSZÁG BILATERÁLIS KAPCSOLATAI

A magyar-horvát külkereskedelem áruszerkezete (M EUR)

	KIVITEL		BEHOZATAL		EGYENLEG	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Összesen	1 153,5	864,8	269,6	173,3	883,9	691,4
Élelmiszer, ital, dohány	137,2	105,8	78,6	36,2	58,6	69,7
Nyersanyagok	16,6	11,0	10,4	8,3	6,3	2,7
Energiahordozók	284,8	251,3	63,4	52,6	221,3	198,7
Feldolgozott termékek	330,2	266,2	91,1	56,2	239,2	210,1
Gépek, gépi berendezések	384,7	230,5	26,1	20,2	358,5	210,3

Értékváltozás és a forgalom megoszlása 2009-ben (%)

	INDEX (2008=100)		MEGOSZLÁS	
	KIVITEL	BEHOZATAL	KIVITEL	BEHOZATAL
Összesen	75,0	64,3	100,0	100,0
Élelmiszer, ital, dohány	77,1	46,0	12,2	20,9
Nyersanyagok	66,0	79,8	1,3	4,8
Energiahordozók	88,2	82,9	29,1	30,3
Feldolgozott termékek	80,6	61,7	30,8	32,4
Gépek, gépi berendezések	59,9	77,2	26,6	11,6

Forrás: KSH

A kétoldalú áruforgalom az ezredforduló óta több mint ötszörösére nőtt, 2007-ben először meghaladta az 1 Mrd eurót, folyamatos magyar aktívum jellemzi. Horvátországba jelenleg évente több mint 1100 magyar cég viszi ki áruit, illetve 400 importál onnan. 2009-ben az összes forgalom alapján Horvátország hazánk 22. kereskedelmi partnere volt.

A kétoldalú áruforgalom 2009-ben a világgazdasági recesszió következményeként jelentkező általános tendenciáknak megfelelően csökkent.

A legfontosabb magyar exportcikkek közé az élelmiszerek, az ásványi termékek és energiahordozók, a vegyipari, műanyag és gumitermékek, a gépek, berendezések, járművek tartoznak. Az import jelentős tételei az energiahordozók, polimerek valamint a cukor.

Kétoldalú közvetlen tőkebefektetések, 2006-08 (M EUR)

	2006	2007	2008
Horvátország közvetlen tőkebefektetés-exportja Magyarországra	-2,3	44,9	-171,8
Horvátország közvetlen tőkebefektetés-állománya Magyarországon	4,8	123,1	145,2
Magyarország tőkekifektetése Horvátországba	36,5	179,9	881,5
Magyarország tőkekifektetés-állománya Horvátországban	969,7	1 054,9	970,9

Forrás: MNB

Horvát statisztikai adatok szerint 2009-ben a magyar beruházások kumulált értéke elérte a 2,3 Mrd eurót, amivel a negyedik helyet foglaljuk el a külföldi befektetők sorában Ausztria, Hollandia és Németország után. 2009-ben 155 M euró értékű befektetés történt Horvátországban, ebből 100 M euró a MOL-INA investíciója és kb. 23 M a Trigránit üzleti ingatlanfejlesztése.

A horvátországi befektetések elsősorban a kereskedelmi, idegenforgalmi és szolgáltatási ágazatokban valósulnak meg. A magyar tőkebefektetések egyik speciális területét jelentik a magyar állampolgárok (elsősorban tengerparti) ingatlan vásárlásai.

A Magyarországról Horvátországba irányuló befektetések közül a legjelentősebbek a MOL, az OTP Bank és a Dunapack befektetései. Ezek mellett a Zalakerámia szaniter üzeme, a Fornetti látványpékségei, a Duna-Dráva Cement cementüzemei, továbbá a Dalmácia Holiday Kft. jachtkikötői, szállodái említhetők.

A horvát tőke magyarországi akvizíciói nem jelentősek, a korábbi években az Agrokor vásárolta meg a fonyódi ásványvíz-palackozót, illetve a Baldauf fagyaltgyárat. A Magma cég két játék- és sportboltot létesített. Jelenleg 62,7 M euróval a horvát befektetések 12. célországa vagyunk a horvát statisztika szerint.